

Жуховська Т.В.
Макеєва С.О.

Творчі завдання
з української мови
патріотичного спрямування
3 клас

Кам'янець-Подільський - 2017

Жуховська Т.В., Макеєва С.О.

Творчі завдання з української мови патріотичного спрямування. 3 клас – Кам’янець-Подільський, ЗОШ I-III ступенів №10, 2017 – 37 с.

Автори-упорядники:

Жуховська Т.В., вчитель вищої категорії Кам’янець-Подільської загальноосвітньої школи I-III ступенів №10 Хмельницької області.

Макеєва С.О., вчитель вищої категорії Кам’янець-Подільської загальноосвітньої школи I-III ступенів №10 Хмельницької області.

Рецензент:

Оксанюк А.М., методист науково-методичного центру управління освіти і науки Кам’янець-Подільської міської ради.

Посібник містить матеріали до уроків української мови на основі формування у молодших школярів національної свідомості, духовності, патріотизму.

Для вчителів початкових класів.

Зміст

<u><i>Вступ</i></u>	4
<u><i>Тема 1. Звуки і букви</i></u>	5
<u><i>Тема 2. Мова і мовлення</i></u>	9
<u><i>Тема 3. Текст</i></u>	12
<u><i>Тема 4. Речення</i></u>	16
<u><i>Тема 5. Слово</i></u>	19
<u><i>Тема 6. Будова слова</i></u>	22
<u><i>Тема 7. Частини мови. Іменник</i></u>	25
<u><i>Тема 8. Частини мови. Прикметник</i></u>	28
<u><i>Тема 9. Частини мови. Дієслово</i></u>	31
<u><i>Список використаної літератури</i></u>	38

Вступ

Відповідно до Державного стандарту основною змістовою лінією навчального предмету є комунікативна, яка передбачає розвиток усного і писемного мовлення учнів, вміння користуватися мовою як засобом спілкування.

Мета посібника - допомогти вчителю удосконалити вміння і навички українського мовлення, систематично поповнювати лексичний запас дітей, формувати вміння зв'язно висловлювати думки не тільки в процесі говоріння, а й на письмі.

У вирішенні питання патріотичного виховання на уроках української мови дані завдання стануть гарними помічниками, оскільки допоможуть розкрити перед дітьми багатство рідної мови, її гнучкість, неповторність.

Крім того, зміст і обсяг матеріалу посібника нададуть широкі можливості для творчої роботи на уроці, залучення молодших школярів до розв'язування пізнавальних і виконання самостійних завдань, проведення елементарних досліджень, допоможуть зробити уроки української мови цікавими й змістовними.

Тема 1. Звуки і букви

1. Розгляньте букви. Чи можна з них скласти слова?

т а м я с у

т у с а т ь

т р е с и к а ч с

р и к б а т

Що об'єднує ці слова? Доповніть і запишіть речення.

... , ..., ... - *це моя*

2. Розгляньте ребуси. Які слова заховані в малюнках?

Запишіть ці слова, порівняйте букви в ребусі і ті що, ви записали в зошиті.

Складіть з цих слів речення і запишіть його.

3. Знаючи порядковий номер кожної букви в абетці, складіть слова з таких букв.

24 15 21 1 13 18 1

17 19 33

2 1 23 31 15 12 3 30 11 18 1

Складіть з цих слів речення і запишіть його.

4. Прочитайте.

*Д...тина, учит...ль, ши...ниця, д...ржава,
пам...ть, щоде...о.*

Які букви пропущені в цих словах? А звідки можна про це дізнатися? Чому цю книгу назвали «словником»? Як у ній розміщені слова? Знайдіть ці слова у словнику і запишіть їх, вставивши потрібні букви.

Скласти два речення зі словом **пшениця** так, щоб в одному реченні це слово було підметом, а в іншому другорядним членом речення.

5. Прочитай. Поясни, як вимовляються ненаголошені голосні звуки [е] та [и] у виділених словах. Спиши.

Зацвіла в долині

Червона калина,

Ніби засміялась

Дівчина-дитина.

Любо, любо стало,

*Пташечка зраділа
І защебетала.*

Т. Г. Шевченко

6. Прочитайте рядки з вірша Ліни Костенко.

- 1. Ген килим, витканий із птиць, летить над
полем.*
- 2. Самі на себе дивляться ліси,
Розгублені од власної краси.*

Спробуйте у словах першого речення вимовити лише голосні звуки, у словах другого - лише приголосні.

Чи зрозуміли ви думку, яку висловлював автор віршів у цих рядках?

Складіть гасло про голосні та приголосні звуки. Розпочніть так:

Хай завжди живуть ... і!

Без них наше мовлення ...!

Зачинами до текстів про які пори року можуть стати запропоновані рядки з віршів Ліни Костенко? Доведіть. Які заголовки доберете до цих текстів? Про що будете в них розповідати, щоб розкрити думку, висловлену у кожному зачині?

7. Прочитайте.

1. Недалеко від дороги полум'яніла ягодами калина. 2. Поблизу лісу, під горою, в шумі верховіть невмирущому герою пам'ятник стоїть.

Спишіть речення, замінивши виділені слова близькими за значенням з подвоєнням.

Слова для довідки: на узбіччі, на узліссі.

Тема 2. Мова і мовлення

1. Запиши відповіді на запитання:

а) Якою мовою розмовляють твої батьки,

друзі?

б) Якою мовою писали свої твори І. Франко,
Л. Українка, Я. Купала?

2. Прочитайте.

*Слово до слова – зложиться мова. Дано нам
слово для ясної мови, дано нам слово для високих
дум.*

Як ви зрозуміли прочитане? Міркуючи над
прочитаними, доповніть речення:

Мова – це Словом ми ..., ...,

3. Прочитайте.

*У мене батенько – ясний місяченько,
У мене матінка – ясна зіронька,
У мене братенько – яснее сонечко,
У мене сестронька – ясна звіздонька.*

З народної пісні

Які слова з пісні підтверджують думку про
те, що наша мова ніжна, лагідна,
мелодійна? Чому ви так гадаєте?

4. Прочитайте. Як це зрозуміти?

Я, ти, він, вона –

це мій клас, моя сім'я.

Які мовленнєві одиниці тут наявні?

5. Прочитайте.

Воно дуже красиве і рідне. Ми любимо своє місто. Кам'янець-Подільський – це наше рідне місто.

Чи зв'язані це речення за змістом? В якому порядку їх треба розташувати?

Як називаються групи зв'язаних за змістом речень?

Отже, найбільша мовленнєва одиниця – це

....

6. Прочитайте слова.

Любити, людина, рідну, повинна, землю.

Що з цими словами треба зробити, щоб ви зрозуміли, яку думку вам хотіли повідомити?

7. Прочитайте.

Ось наша школа Чи любиш ти її Школа це країна знань Пам'ятай про це

Чого не вистачає для того, щоб ці речення були записані правильно? Як називаються такі

знаки?

Спишіть і розставте потрібні знаки.

8. Як ти думаєш, хто так може говорити?

а) *Доброго ранку, моє сонечко! Вставай швидше. Час до школи.*

б) *Здрастуйте, бабуся! Як давно я Вас не бачила.*

в) *Привіт, Катруся! Я поспішаю до школи. Зустрінемося пізніше.*

Запиши звертання і поділи їх рисками, як треба для переносу.

Тема 3. Текст

1. У товариша ти бачив рибку, яка тебе вразила і здивувала. Вдома ти описав рибку татові, попросив купити таку ж тобі.

Опиши рибку, використовуючи слова з таблиці.

<i>хвіст</i>	<i>золотистий</i>
<i>очі</i>	<i>блискучий</i>
<i>плавці</i>	<i>жовто-червоні</i>
<i>черевце</i>	<i>смугасте</i>

2. Прочитайте.

Все життя Лесі Українці довелося боротися із важкою хворобою.

З дитячих років вона почала писати поезії.

Леся Українка – видатна письменниця.

Але вона залишилася сильною духом.

Що ви можете сказати про цей запис? Розставте речення так, щоб кожне наступне доповнювало попереднє. Визначте тему й мету утвореного тексту. Доберіть до нього заголовки.

3. Прочитайте.

Мій робочий день

Мій робочий день розпочинається о сьомій годині ранку.

Перш за все (насамперед)

Потім

Далі

Коли

Після цього....

Нарешті

Під кінець

На завершення

*Я ніколи не порушую свого розпорядку дня.
Таким чином я виховую в собі*

Розкажіть про свій робочий день, використавши дані слова. Що можна виховувати в собі, дотримуючись розпорядку дня? Чому ви так думаєте?

4. Прочитайте.

I. Зачин.

Хлібина – це прекрасний витвір людської праці, це божий дар.

II. Основна частина.

Ось вона лежить на столі - ..., Золоті руки виплекали, викохали її. Ці руки....

III. Кінцівка.

Лежить хлібина і просить нас, щоб ми

Як ви розумієте перше речення? Елементи яких типів текстів використаєте, складаючи основну частину? Доведіть.

Про що вас може просити хлібина? Це буде елемент якого типу тексту? Доведіть.

5. Прочитайте.

Зачин.

Є в нашому класі дівчинка Богданка. Ми називаємо її Знайкою.

Основні частини.

1. Вона висока на зріст, повненька.

2. Вона дуже любить читати книжки і має чудові знання.

3. Це тому, що вона завжди допоможе вам, коли б її про щоб її не попросили.

Кінцівка.

За це всі у класі поважають Богданку.

До якої з основних частин підійде зачин і кінцівка? Чому?

До якого типу текстів належить кожна основна частина? Доведіть.

Які зміни треба зробити у зачині та кінцівці, щоб текст став іншого типу?

Доберіть заголовок. Поясніть його.

6. Прочитайте.

Твір-анкета

1. Які ваші три головні бажання?

2. Що вони вам дадуть у житті?

3. Що треба зробити для того, щоб ваші бажання здійснились?

4. Хто ж буде виконувати ваші бажання? Чому?

Яка тема і мета твору, що ви будете складати? У відповіді на яке питання ви розкриєте тему? А мету? Доведіть.

Тема 4. Речення

1. Прочитайте.

Учні посадили дерева, вони добре прийнялися тепер на шувулицю, прикрашає тіниста алея.

Що тут заховане? Знайдіть межі речень.
Правильно запишіть кожне речення і слова в ньому.

2. Прочитайте.

*Любов до Батьківщина виявляється у труд.
Праця возвеличує людина.*

Чи можна ці записи назвати реченнями? Як зв'язати слова так, щоб утворилися речення. Зробіть висновок про те, що необхідно для того, щоб група слів виражала закінчену думку?

Запишіть утворені речення.

3. Прочитайте.

*Чи знаєш ти, дитино, що таке Україна
Україна це червона калина біля бабусиної хати
Це верба над чистим ставом Це золоте море*

стиглих хлібів Люби і бережи свою неньку-Україну

Які ці речення за метою висловлювання та інтонацією? Доведіть.

Спишіть і розставте розділові знаки.

4. Прочитайте.

Як передати мені твою красу, рідне місто моє? Якими словами розповісти тобі, місто, про свою безмежну любов до тебе? Чому таке дороге ти для мене, рідне місто моє?

Відшукайте в тексті слова, словосполучення, що є звертаннями. Як звертання виділені у реченні? Зі скількох слів складається звертання?

5. Прочитайте.

1. До проїжджої частини дороги підійшла бабуся. Вона зупинилась.

2. Вона хотіла перейти на інший бік дороги. Вона боялась машин, що з шаленою швидкістю пролітали повз неї.

3. Бабусю побачили діти. Вони допомогли їй

перейти вулицю.

4. Бабуся була задоволена. Вона щиро дякувала дітям за допомогу.

Як з кожної пари речень зробити одне? Чи вийде з утворених речень текст? Який заголовок треба дібрати до нього, щоб передати мету тексту?

Тема 5. Слово

1. З кожною антонімічною парою скласти речення і записати. Усно пояснити, якими частинами мови виражені ці антоніми.

Зло – добро, сумувати – радіти, любов – ненависть.

2. Доберіть до поданих слів антоніми і синоніми.

Записати. Звернути увагу на те, скільки можна дібрати до одного слова антонімів і скільки синонімів.

слова	антоніми	синоніми
<i>дужий</i>	<i>слабкий</i>	<i>сильний, міцний</i>
<i>знаменитий</i>		
<i>рідний</i>		
<i>шанувати</i>		

3. Прочитайте. Спробуйте пригадати, які слова пропущені.

...весна, чорну землю сонну...,

...її рястом, барвінком....

Т. Шевченко

Слова для довідки: встала, розбудила, уквітчала, укрила.

Вставте пропущені слова. В якому значенні вони вжиті? Чому? Для чого?

4. Прочитайте.

*Ця дорога приведе мене до хати, де живе
дорога моя мати.*

Однаково написані слова в реченні – це омоніми чи ні? Чим ще відрізняються ці слова, крім значення й питання?

5. Прочитайте.

- Ой ти мій ріднесенький, ..., ... синочку! Я тебе так чекала.

З яким настроєм мати це говорила? Які синоніми ви доберете до слова ріднесенький, щоб передати ними почуття матері?

Поміркуйте і скажіть, від чого може залежати вибір того чи іншого слова з синонімічного ряду.

6. Спишіть прислів'я. Підкресліть слова, протилежні за значенням (антоніми).

1. *Зробиш добро – не кайся, а вдієш лихо – начувайся.*
2. *Радість і сум поруч ходять.*
3. *Потрібно багато днів і ночей, щоб пізнати людей.*
4. *Праця чоловіка годує, а лінь марнує.*
5. *З праці радість, а з безділля смуток.*
6. *Втратити щастя легко, а зберегти важко.*

Тема 6. Будова слова

1. Прочитайте. Спишіть, змінюючи слова в дужках за змістом речень. Позначте закінчення у цих словах.

У криниці джерельна (вода). Люди із задоволенням п'ють (вода). Біля (вода) є завжди кухлик. Смачною (вода) можна вгамувати спрагу.

2. Прочитайте.

1. *Щоб дитина стала школярем, їй необхідно відвідувати* 2. *Щоб лісникові було що доглядати, треба, щоб виріс*

Від яких слів утворились слова **лісник** і **школяр**? Запишіть ці слова парами.

Лісник - Школяр -

Порівняйте пари слів. Зробіть висновок про те, чим вони схожі. Як утворилось перше слово порівняно з другим?

3. Прочитайте.

Білі лебеді в небі л...тіли.

- Прощавайте! – усім говорили.

- Навесні ми поверн...мось знову!

Збер...жіть про нас згадку чудову!

В. Сидоренко

Чи можна перевірити позначення ненаголошеного голосного в словах з пропусками

за допомогою чергування? Доведіть.

4. Прочитайте.

Київ – це красиве, древнє і вічно молоде місто. В ньому багато прекрасних вул...ць, т...атрів, музеїв, історичних споруд. Розкинулось місто по обидва боки річки Дніпра.

Місто оточує чудова пр...рода. У самому місті багато красивих парків, скверів, садів.

Проїхати містом можна на м...тро, тролейбусі, трамваї, автобусі.

Що означають пропуски в середині деяких слів? Чому треба задуматись над тим, яка буква на місці пропуску? Доведіть, що ви не помились при виборі букви. Як це зробити?

5. Спишіть вірш. Підкресліть споріднені слова.

Позначте у них корінь. Доберіть споріднені слова до слова **дощем** і запишіть їх.

*Уже в дітей порожевіли личка,
Уже дощем надихалась земля,
І скрізь трава, травиченька, травинка,
І сонце сипле квіти, як з бриля.*

Ліна Костенко

Тема 7. Частини мови. Іменник

1. Запишіть іменники за групами:

Міста: Чернігів, ..., ..., ..., ...

Річки: Прип'ять, ..., ..., ..., ...

Гори: Кримські, ...

Моря: Азовське,

Скажіть, з якої букви пишуться назви міст, річок, гір, морів.

Запишіть два речення з власними іменниками.

2. Прочитайте запитання і подумайте, як на них відповісти. У відповідях вживайте власні іменники.

1. Як звать твою вчительку?

2. З ким ти сидиш за однією партою?

3. З ким ти товаришуєш?

Запишіть повні відповіді на питання.

Підкресліть власні іменники. Поясніть, з якої букви пишуться власні назви.

Доберіть спільнокореневі слова до слова **вчителька**.

3. Прочитайте. Скажіть, які з поданих слів є власними назвами, а які – загальними.

Шевченко – поет

Київ – місто

Дніпро – річка

Тарасівка – село

Семенко – учень

Рябко – собака

Складіть і запишіть кілька речень з окремими іменниками (на вибір).

4. Прочитайте запитання. Запишіть повні відповіді на них.

Кого називають українським Кобзарем?

Яка найвища гора Карпат?

Яка річка протікає у твоїй місцевості?

Які українські спортсмени відомі усьому світу?

5. Прочитайте.

Різні в світі є (країна),

Різні (людина) є на світі,

*Різні (гора), (полонина),
Різні (трава), різні (квітка).
Є з усіх одна країна
Найрідніша нам усім.
То прекрасна Україна –
Нашого народу дім.*

Г. Черінь

Чому деякі слова взято в дужки? Які зміни відбудуться з поданими іменниками, якщо розкрити дужки і зв'язати їх з іншими словами?

6. Прочитайте.

Благослови, Боже, наші води, гори, ліси і поля! Вони – наші багатство, наша гордість і краса.

Яким словом замінили у другому реченні слова води, гори, ліса, поля? Для чого? Чи можна визначити рід цих іменників? Чому? Про що говорять вам слова **наше, наші, наша?**

Тема 8. Частини мови. Прикметник

1. Прочитайте.

Кучеряве все

*Кучерявий сад і стіл,
Кучерява хата,
Кучерявий тин довкіл,
Кучерявий тато.
Кучерява хмарка ллє
Дощик кучерявий.
Кучерявий олівець
Сонце кучерявить.
Кучерявий кіт несе
В кучерях хвостище,
Насміхаючись тихцем
В вуса – кучерища.*

П. Мовчан

Знайдіть у вірші слова–родичі до слова **кучері**. Розподіліть ці слова у два стовпчики: у перший – споріднені слова, у другий – прикметники, змінені за родами. Як це зробити? Поясніть.

2. Прочитайте.

*Ось і село. Всі будинки тут старі й низькі.
Вікна в цих будинках маленькі, тьмяні. Біля
кожного будинку – старий сад. Вулиці в селі*

вузькі, короткі. Люди тут сумні, мовчазні, злі.

Знайдіть у тексті прикметники. Замініть їх антонімами. Як змінився зміст тексту?

3. Прочитайте текст. Випишіть виділені прикметники разом з іменниками. Визначте їх рід та запишіть у дужках.

***Пшеничне** поле вигравало золотом на сонці. Скоро жнива, запрацюють потужні комбайни. Зберуть кожен **пшеничний** колосок. Потім відвезуть на елеватори. Буде з нового врожаю і **пшенична** крупа, і мука, і пахучий хліб.*

4. Прочитайте текст. Спишіть, підкресліть прикметники.

Біля нашої хати ростуть мальви. Мама розповідала, що це бабуня її бабусі посіяла їх.

Високі мальви гордо визирають з-за тину. А кольори їхніх квіток – мов зітканий різнобарвний килим: червоні, блідо-рожеві, жовтуваті, білі.

В. Григоренко

5. Удосконалити текст, додаючи прикметники. Визначте відмінки прикметників.

Мак

*У полі розквітли
маки. Здалеку вони схожі
на полум'я. поле неначе
килим. Гарно, коли
зацвітає мак!*

6. Спишіть, вставляючи пропущені суфікси прикметників.

У вій...овій музиці україн...их козаків була поширена дерев'яна труба. Її називали сурмою, або коза...ою трубою. Це був сигнальний інструмент війська Запорі...ого.

За Л. Черкаським

Розберіть за будовою виділені прикметники.

Тема 9. Частини мови. Дієслово

1. Прочитайте прислів'я. Поясніть, як ви їх розумієте.

1. *(Не)хитруй, (не)мудруй, а чесно працюй.*
2. *(Не)смійся з другого, щоб тобі не було того.*
3. *(Не)радій чужому горю.*
4. *(Не)роби нікому того, що тобі не мило.*

Спишіть без дужок. Скажіть, як пишеться частка не з дієсловами. Назвіть м'які приголосні у виділених словах.

2. Прочитайте текст.

Дорогі, найрідніші для дітей мати й батько. Вони ночей не досипають, милують, ростять, плекають дітей.

Відшукайте слова, близькі за значенням. До яких частин мови належать ці слова?

Спишіть близькі за значенням дієслова, усно поставте до них запитання.

3. Підкресліть дієслова неозначеної форми.

1. *Щасливо там жити, де вміють дружити (що робити?)*

2. *Учитись ніколи не пізно (що робити?)*

3. Треба сміло братися за діло (що робити?)

4. Прочитайте.

Що я зроблю?

Поможу кораблику пливати,

Чорнобривцю поможу цвісти.

Вітру – дуги,

Сонечку – світити,

Журавляті до гнізда летіти,

Капустині – у качан в'язатись,

Яблуні малинівки родити,

Татові і мамі усміхатись

І частіш радіти.

М. Овдієнко

Знайдіть у тексті дієслова, які відповідають на питання **що робити?** Зробіть висновок про те, як можна розпізнати дієслово в неозначеній формі. Яка мета цього тексту?

5. Прочитайте.

Тарас Шевченко у своїх творах чудово зобразив природу рідної України. Він майстерно зобразив красу рідної землі в різні пори року. Як

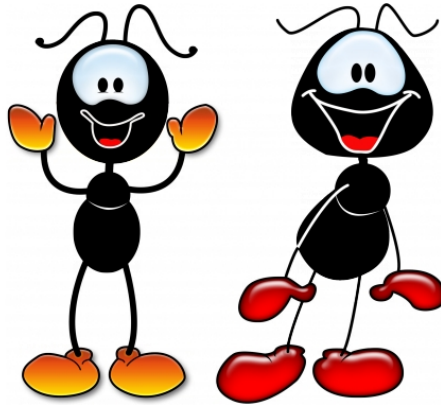
виразно поет зобразив українське село! А як яскраво зобразив чарівність квітучого вишневого саду. Неперевершено зобразив він силу і могутність Дніпра у негоду.

Що робить цей текст недосконалим? Як цього уникнути? Спробуйте це зробити, використовуючи такі слова: показати, змалювати, передати, описати, відтворити, оспівати.

6. Прочитайте текст. Поставте запитання до тексту. Спишіть. Підкресліть дієслова.

Оберігайте мурашники

Нерідко можна побачити, як хлоп'ята, потрапивши до лісу, руйнують мурашники. Тим часом мурашки – найкорисніші для лісу створіння. За один день мурашина сім'я знищує кілограм шкідливих комах. Роблячи ходи під землею, мурашки сприяють кращому надходженню до коріння дерев та кущів води і кисню. Працьовиті комахи разносять насіння рослин. Там, де живуть мурашки, дерева й кущі краще ростуть.

7. Спишіть. Підкресліть дієслова, вжиті в переносному значенні.

*Ми збирали з сином на землі каштани,
ми дивились довго, як хмаринка тоне,
як хмаринка тоне, як синіє синь,
як колише вітер струни павутинь.*

Максим Рильський

8. Прочитайте. Випишіть дієслова. У дужках поставте питання до них.

Білі гуси

*Білі гуси на озеро впали,
тихі води кругом розгойдали,
розцвіли, як купави великі,
довго-довго їй чуються крики.
Навмивалися, накупалися,
нагойдалися, нагулялися,
закричали, знялись і полинули,
тільки пір'я на спогад покинули.*

Олег Орач

9. Прочитайте.

*Є турбота в сонця –
людям помагати,
яблуні та вишні*

соком наливати.

*А в мене турбота –
мамі помагати,
братика малого
в колисці гоїдати.*

М. Сингаївський

В якому рядку описано те, що є насправді, тобто всі слова вжиті в прямому значенні, а в якому є слова в переносному значенні? Доведіть.

Спишіть. Підкресліть дієслова.

І насамкінець. Які слова не говорили б і завдання не виконували б, патріота виховає лише патріот.

Тому так важливо, щоб у дорослих, які опікуються питанням патріотичного виховання молодших школярів, був сформований високий рівень патріотичної свідомості і громадянської компетентності та людської гідності.

*Батько, мати, брат, сестричка
І всі інші члени роду,
Всі належать до одного
Українського народу.
Бо родитись українцем –
Це велика честь і слава,
Рідний край свій полюбити –
Найважливіша з усіх справа.*

Порада

Треба любити те, що робиш, і йти крок за кроком.

Список використаної літератури

1. Богдан С.К. Мовний етикет українців: традиції і сучасність. – К.: «Рідна мова», 1988.
2. Буран Р.Ф. Слово – диво (вправи, завдання з української мови). К, 1994.
3. Кидисюк Н.П. Збірник переказів з української мови для початкових класів. Х., «Ранок», 1999.
4. Лановик М., Лановик З. Українська усна народна творчість: Підручник. – К: Знання-Прес, 2001.
5. Методичні рекомендації щодо усного і писемного мовлення молодших школярів. – К.: Магістр-S, 2000.
6. Мудре слово: прислів'я та приказки. Зібрав Чабаненко В. – Запоріжжя, 1992.
7. Наумчик М.М. Сучасний урок української мови в початковій школі (Методика і технологія навчання). – Т. СМП «Астон», 2002.
8. Найдорожчий скарб: Слово про рідну мову. –

К., 1990.

9. Номис М. Українські приказки, прислів'я і таке інше. – К.: Либідь, 1993.
10. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти. К. «Абрис», 1997.
11. Сапун Г.М. Читайлик. Т., «Підручники і посібники», 1998.
12. Скуратівський Л.В. та ін.. Українська мова: Збірник текстів для переказів. – К., Форум, 2001.

Для нотаток
